

Zakonske in postopkovne ovire na področju varstva narave pri intenziviranju gospodarjenja z gozdom

Legal and Procedural Obstacles in the Field of Nature Protection at Intensification of Forest Management

Ljubo ČIBEJ¹

Izvleček:

Čibej, L.: Zakonske in postopkovne ovire na področju varstva narave pri intenziviranju gospodarjenja z gozdom. Gozdarski vestnik, 69/2011, št. 1. V slovenščini, z izvlečkom v angleščini. Prevod Breda Misja, jezikovni pregled slovenskega besedila Marjetka Šivic.

V prispevku so predstavljene zakonske in postopkovne ovire s področja varstva narave, s katerimi se koncesionarji v državnih gozdovih srečujejo pri izvajanju gozdnogospodarskih načrtov in načrtovanju ter gradnji gozdnih prometnic.

Ključne besede: varstvo narave, Natura 2000, gozdne prometnice, zakonodaja, postopkovne ovire, državni gozdovi, koncesionarji, Slovenija

Abstract:

Čibej, L.: Legal and Procedural Obstacles in the Field of Nature Protection at Intensification of Forest Management. Gozdarski vestnik (Professional Journal of Forestry), 69/2011, vol. 1. In Slovenian, abstract in English. Translated by Breda Misja, proofreading of the Slovenian text Marjetka Šivic.

The article presents legal and procedural obstacles in the field of nature protection that concessionaires in state-owned forests meet while performing forest management plans and planning and constructing forest traffic roads.

Key Words: nature protection, Natura 2000, forest traffic roads, legislature, procedural obstacles, state-owned forests, concessionaires, Slovenia

Zakonodaja s področja varovanja narave postaja vse bolj omejujoča, kar je na splošno razumljivo, saj se v svetu stanje na področju ohranjanja narave slabša. Postavlja pa se vprašanje, zakaj zaostrovati zakonodajo na dejavnostih, ki so bile doslej zaslužne za ohranitev narave?

V Sloveniji je gozdarstvo z vključitvijo skoraj vseh gozdov v Naturo 2000 posredno dobilo pohvalo o dosedanjem sonaravnem načinu gospodarjenja, hkrati pa je bilo z zakonodajo postavljeno v skupino vseh potencialnih uničevalcev okolja.

Konkurenčnost gospodarjenja z gozdovi se bo še zaostрила z novim koncesijskim obdobjem.

Velika verjetnost je, da bodo mnoge omejitve v veliki meri padle z vstopom tujih zasebnih podjetij, saj bodo terjale primerljive pogoje dela, za slovenska gozdarska podjetja pa bo to že prepozno.

V državnih gozdovih so s stališča koncesionarjev ovire zaradi naravovarstvene zakonodaje na videz manj pomembne, saj naj bi bile zajete kot strošek v koncesijskih pogodbah, vendar na žalost ni tako. Renta vse bolj postaja rezultat političnih dogovorov

zunaj gozdarstva. Sklad mora rento le še upravičiti s priznanjem čim manjših stroškov.

Proizvodnjo dražijo predvsem:

- časovno razvlečeni postopki pridobivanja soglasij za posege v naravo pri načrtovani graditvi gozdnih prometnic – še posebno vlak, če so v območju Nature 2000 ali drugih varstvenih območjih,
 - zmanjševanje koncentracij sečenj zaradi časovno omejene aktivnosti v območjih ogroženih živalskih vrst,
 - zmanjšanje koncentracij sečenj po razglasitvi gozdov za naravovarstveno območje
 - problematiziranje tehnologije strojne sečnje,
- Ne smemo pa pozabiti, da je velika zavora tudi sama gozdarska zakonodaja, še posebno na področju določanja dopustnih prekoračitev možnega poseka na nivoju oddelkov v primerih strojne sečnje. Seminar v prejšnjem mesecu, ki bo, upam, v tej smeri prinesel spremembo, je bil zadnja priložnost,

¹ Mag. L. Č., Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje za gozdarstvo

da ta posvet ne bo izpadel kot pometanje le pred tujim pragom.

Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe načrtov in posegov v naravo na varovana območja (Ur.l., št. 130/04, 53/06, 38/10) razvrstitev gozdarsko znanje glede ravnanja z gozdnim prostorom na nivo gradbenikov.

Predlagamo, da se v zakonodaji gozdnogospodarsko načrtovanje obravnava kot načrtovanje v dobro narave in ne proti njej ne glede, ali je v gozd v Naturi 2000 ali ne.

Pa še nekaj konkretnih primerov:

1. Postopki pri načrtovanju in izvedbi predvsem tistih del, ki bistveno ne vplivajo na spreminjanje naravnega okolja, so daleč preveč zapleteni in terjajo preveč časa.

Postavljena bi morala biti jasnejša ločnica med potencialno problematičnimi posegi in že na prvi pogled neškodljivimi.

Eden izmed takih primerov je prekategorizacija gozdnih cest v javne, asfaltiranje cest in urejanje priključkov gozdnih vlak (začasnih skladišč lesa in nakladalnih prostorov) na take ceste.

Spravilo in nakladanje lesa ob javnih cestah je po predpisih mogoče le z organiziranjem zapor ceste, kar pa je zelo drago, včasih celo dražje od prodajne cene lesa.

Dodatno stroške povečajo še sanacije poškodovanega asfalta pri sortiranju lesa ob cesti.

Edina ustrežna rešitev je ureditev priključkov vlak na asfaltno cesto v obliki začasnih skladišč oz. rampnih prostorov, ki omogočajo sortiranje in nakladanje lesa zunaj ceste.

Temu hotenju sledijo težave z naravovarstveni soglasji.

- Projektanti neradi upoštevajo naše predloge (in predloge ZGS), ker jim, če ne drugega, zavleče pridobivanje gradbenega dovoljenja.
 - Soglasja zanje je skoraj nemogoče pridobiti, ker omenjeni prostori veljajo kot potencialna parkirišča v gozdu, ki bodo v gozdove privabljala še več ljudi in tako omogočala še več nemira.
- Predlagamo, da se problem reši sistemsko. Vlake

morajo imeti ustrezen priključek na cesto, ki naj se obravnava kot del zgrajene vlake. Če je vlaka že zgrajena, naj za razširitev priključka ne bo treba več iskati naravovarstvenih soglasij.

2. Naslednji primer je, npr., gradnja vlak, ki nadomestijo erozijsko problematične izvedbe iz preteklosti.

Izboljšanje stanja – sanacija neustreznih rešitev iz preteklosti ne bi smelo biti problem.

3. Proces gospodarjenja z gozdovi poteka od načrtovanja, odkazila, izdelave izvedbenih načrtov do izvajanja del.

Strokovne utemeljitve, ki so podlaga za izdelavo vlog za pridobitev soglasij (npr. za izdelavo gozdnih vlak), so dokončno pripravljene s strani ZGS šele pozno v jeseni, izvedba novih načrtov v državnih gozdovih pa se mora začeti že januarja. Ker do takrat soglasja še niso izdana, so gospodarske družbe obsojene na čakanje oz. na iskanje dela drugje, in to v najbolj neugodnem zimskem času.

Postopke je nujno treba uskladiti tako, da bodo soglasja prišla pravočasno, to je do začetka planskega leta.

Soglasja za že na prvi pogled neproblematične gradnje vlak bi bilo treba reševati po hitrejšem in preprostejšem postopku.

4. Višje stroške, ki nastanejo v povezavi z varovanjem okolja, nosijo predvsem gozdarske družbe.

Čakanje na obdobja zunaj gnezdenja ptic, manjše intenzivnosti sečenj zaradi dodatnih zavarovanj, zahteve po uporabi dražjih tehnologij ... v glavnem višajo stroške pridobivanja. Na drugi strani pa se pritiski na rast rente stopnjujejo iz leta v leto.

5. Pri intenziviranju gospodarjenja z gozdovi bi morali rešiti tudi druge, pogosto še večje težave, ki se nanašajo predvsem na organizacijo gozdarstva in vlogo Sklada KZG RS, ZGS in gozdarskih gospodarskih družb. Zato bi bilo treba s podobnimi posveti in okroglimi mizami v tej smeri nadaljevati in zaključke prenašati do pristojnih za ukrepanje.